



LABORE ET ZELO

УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА ЛІТЕРАТУРНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ В ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВЗАЄМИН

Обсяг: 6 кредитів ЄКТС

Семестр: I-II; **Курс:** I

Дні, час, місце: згідно з розкладом

Інформація про викладача

Ім'я	Самойленко Григорій Васильович
Контакти	E-mail: svit.lit@ndu.edu.ua тел.: (098) 410-68-09
Робоче місце	кафедра літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики (ауд. 216 Гоголівського корпусу)
Години консультацій	За розкладом

Опис курсу

Мета навчальної дисципліни – дати базове уявлення про предмет і науку порівняльного літературознавства та сформувати знання аспірантів про українську школу літературної компаративістики на сучасному етапі і визначити місце української компаративістики в контексті міжнародних взаємин літературної сучасної гуманітаристики.

Завданням курсу є поглиблення і розширення знань про розвиток порівняльного літературознавства і зв'язку предмету з базовими філологічними науками: історією та теорією літератури, літературною критикою, а також різними видами мистецтва. Курс зорієнтовано на осмислення історичних надбань і новітніх досягнень сучасного літературознавства та мистецтвознавства.

Вивчення навчальної дисципліни в комплексі з іншими освітніми компонентами ОНП «Порівняльне літературознавство» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

ПРН6. Уміння критичного аналізу, оцінки та синтезу нових і комплексних ідей.

ПРН8. Уміння діяти толерантно, відповідально та свідомо на основі етичних міркувань (мотивів).

ПРН16. Здатність аналізувати праці видатних українських і зарубіжних учених-філологів, наукових шкіл і монографічних фундаментальних робіт у галузі дослідження.

ПРН17. Знати та переосмислювати наявні та/або створювати (за потреби) нові теоретичні моделі до аналізу й інтерпретації отриманих результатів наукового дослідження.

ПРН18. Уміти критично та системно оцінювати результати науково-дослідницької роботи, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

ПРН19. Уміння характеризувати та оцінювати різноманітні культурні контексти,

визначати різницю в підходах до літературних творів у різних культурах, виділяти спільні теми, мотиви, техніки та різниці у структурі та контексті різних літературних творів.

ПРН20. Уміння сприймати та розуміти різноманітні культурні аспекти, що впливають на літературні твори, визначати як літературні тексти відображають суспільні, політичні та економічні реалії певного часу та культури.

ПРН21. Уміння використовувати теоретичні підходи у практичних дослідженнях літературних творів, обирати та застосовувати різні методи дослідження (історично-критичний аналіз, структурний аналіз, герменевтика, феміністичний або постколоніальний підхід), залежно від конкретної проблеми чи об'єкта дослідження.

Згідно структурно-логічної схеми ОНП дисципліна визначає методологію та методику вивчення подальших навчальних курсів.

Мета навчання

Вивчення дисципліни в комплексі з іншими освітніми компонентами ОНП «Порівняльне літературознавство» сприяє набуттю здобувачами таких компетентностей:

ЗК1. Здатність розуміти предметну галузь і професійну діяльність.

ЗК2. Володіння навичками критичного мислення.

ЗК11. Здатність виявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

ФК8. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний, емпіричний аналіз актуальних проблем літературознавства.

ФК9. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання в межах науково-дослідницької діяльності та/або професійної практики.

ФК10. Здатність аналізувати та порівнювати вплив культурних та історичних контекстів на літературні твори, відтворювати та розкривати ці взаємозв'язки.

ФК11. Здатність здійснювати порівняльний аналіз літературних творів різних національних та культурних традицій, розглядати літературні явища у контексті культурної та соціальної теорії.

ФК12. Здатність пояснювати основні теоретичні підходи до вивчення літератури, вміння застосовувати різні методи дослідження.

Форми та методи навчання

Курс буде викладено у формі лекцій (20 год.), практичних занять (40 год.), а також організації самостійної роботи аспірантів у бібліотеках і комп'ютерних мережах (120 год.). В основі навчання перебуватиме когнітивно-комунікативний підхід. Викладач використовуватиме інтерактивні методи.

Навчальна дисципліна передбачає використання монографій, підручників, посібників з теорії та історії літератури, мистецтвознавства; наукових джерел інформації з порівняльного літературознавства; різного виду енциклопедій; а також електронного ілюстративного матеріалу, персональних гаджетів; інтернет-ресурсів.

Організація навчання

Тема лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1	Порівняльне літературознавство як навчальний предмет та наукова	2

	дисципліна. Їх основні ознаки	
2	Різні школи компаративістики. До проблеми їх становлення	4
3	Українська школа компаративістики і шляхи її розвитку	2
4	Міжлітературні взаємини як вид міжкультурної комунікації	2
5	Типи і види методів дослідження в межах компаративістики	2
6	Переклад як форма міжлітературних взаємин	2
7	Поняття інтертексту та основні його форми	2
8	Українська компаративістика в контексті зарубіжних шкіл	2
9	Основні досягнення української компаративістики. Її представники	2
Разом		20

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Засадничі принципи вивчення української літератури в європейському контексті	4
2	Парадигма сучасного порівняльного літературознавства: полеміки, перспективи, національні особливості й міжнародні контакти	4
3	Типи і види методів дослідження в межах компаративістики	4
4	Переклад як форма міжлітературних взаємин	4
5	Особливості культурологічних підходів в європейських школах та США	4
6	Закономірності генологічних та тематологічних трансформацій у сучасній літературі. Українська варіація і погляд	4
7	Компаративістські взаємини між літературою та різними видами мистецтва	6
8	Регіональні українські школи компаративістики на сучасному етапі. Головні її досягнення	4
9	Особливості використання принципів компаративістського дослідження в сучасних працях українських вчених	6
Разом		40

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасний стан українського порівняльного літературознавства. Основні праці Д. Наливайка, Т. Денисової, Г. Сиваченка та ін.	30
2	Аналіз монографій проф. Г.В. Самойленка з порівняльного літературознавства як «представника» ніжинської школи	20
3	Здобутки з порівняльного літературознавства вчених чернівецької школи	20
4	Специфіка українсько-американських та українсько-канадських досліджень XX- поч. XXI ст.	20
5	Написання анотацій та рефератів прочитаних текстів	30
Разом		120

Оцінка

Підсумкову оцінку курсу буде обчислено з використанням таких складників:

Форм роботи	Вид роботи	Розподіл балів
Портфоліо розділу	Презентація теми	0-6
	Тези навчального проєкту з теми	0-6
	Володіння поняттєвим та категорійним апаратом з теми	0-6
	Огляд, критичний аналіз, оцінка й узагальнення різних наукових поглядів на предмет дослідження	0-6
	Участь у дискусії	0-6
	РАЗОМ	0-30
Навчальний проєкт	Обґрунтування актуальності обраної теми	0-1
	Повнота висвітлення теми	0-2
	Логічність та доказовість	0-2
	Власна оцінка роботи (рефлексія)	0-1
	Вчасне виконання й оформлення навчального проєкту	0-2
	Презентація та захист роботи	0-2
	РАЗОМ	0-10
Іспит	30 тестових завдань закритої форми (по 1 бал за завдання)	0-30

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування ви маєте повідомити про це викладача та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом курсу. Водночас, якщо Ви бажаєте навчатися дистанційно, є можливість погодити графік навчання на основі академічного середовища «Уніком».

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайни. Крайньою межею складання портфоліо (завдання аналітичного характеру, презентації до наукових повідомлень) є три дні до дати екзамену.

Перескладання здійснюється згідно із чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті. Перескладання екзамену відбувається за графіком, визначеним відділом аспірантури та докторантури.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/vzoh>). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/acvdy>)

університету, а також принципів і правил поведінки, визначеним у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://surl.li/vzng>).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Рекомендовані джерела інформації

1. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство: Підручник / В. Будний, М. Ільницький. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
2. Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? Реінтерпретація канону: спроба компаративного аналізу літературних парадигм. - Черкаси, 2006. - 364 с.
3. Літературознавча компаративістика: навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка; Упоряд.: Р.Т. Гром'як, І.В. Папуша. Тернопіль, 2002. 334 с.
4. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
5. Науменко А.М. Філологічний аналіз тексту: (Основи лінгвопоетики): навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. Вінниця: Нова Книга, 2005. 416 с.
6. Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики //Слово і час.-2002.-№3.-С.58-67.
7. Самойленко Г.В. Повість Миколи Гоголя «Тарас Бульба» в українському текстологічному, соціологічному та мистецькому вимірах. Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя, 2018. – 261 с.
8. Самойленко Г.В. Історія української культури XI-XXI століть у регіональних зв'язках. Ніжин, 2021. 265 с.
9. Слов'янські літератури у світовому культурному контексті: універсальне та індивідуальне. Ніжин, 2019. 554 с.
10. Харитонов І. К. Зіставні переклади поезій: Навчальний посібник до курсів стилістики та перекладу. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2012. - 416 с.
11. Харитонов І. К. Переклади поезій європейських і американських авторів. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. - 216 с.
12. Харитонов І. К. Порівняльні переклади поезій: навчальний посібник до курсів стилістики та перекладу факультету іноземних мов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2007. - 259 с.
13. Харитонов І.К.. Порівняльно-паралельні переклади поезій: міжфакультетський навчальний посібник до курсів стилістики та перекладу. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 415 с.

Літературознавчі словники, довідники, енциклопедії:

1. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури. К.: Либідь, 2001.488 с.
2. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник у 2-х т. / ред.: Н.Михальська, Б.Б.Щавурський. - Тернопіль : Богдан, 2005. Т. 1. А-К - 823 с. Т. 2. Л-Я. 864 с.
3. Кузьменко В. Словник літературознавчих термінів. К. : Укр. письменник, 1997. 230 с.
4. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. - 636 с.
5. Літературознавча енциклопедія: у 2-х т. / Упор. Ковалів Ю.І. К. : Академія, 2007. 607 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І.Теремка. - К. : ВІД «Академія», 2006. 752 с.

Навчально-методичні періодичні видання:

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. К.: Видавничий дім «Всесвіт»:
<http://vsesvit-journal.com>
2. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України: науково- методичний журнал Міністерства освіти і науки України. К.: Педагогічна преса; Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (з 2012 р.). К.: Педагогічна преса.
3. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. К.: Антросвіт:
http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
4. Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання: науково-методичний журнал. К.: Незалежний центр наукових досліджень зарубіжної літератури.
5. Всесвітня література та культура: науково-методичний журнал. К.: Антросвіт.
6. Зарубіжна література: науково-методична газета. К.: Шкільний світ:
<http://literatura@1veresnya.com.ua>
7. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. Харків: Основа.
8. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України:
<http://www.slovoichas.in.ua>

Інформаційні ресурси:

1. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
2. УНІКОМ - Університетське Навчальне Інформаційно-Комунікаційне середовище
<http://vle.ndu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>
4. Бібліотека НДУ ім. Миколи Гоголя ім. М. Лавровського <https://library.ndu.edu.ua/>
5. Державна бібліотека України для юнацтва <http://4uth.gov.ua/>
6. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. Сухомлинського
<http://dnpb.gov.ua/ua/>